

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 25 stycznia 2016 r.

DOLiS-440-19/14/MM/I

**Burmistrz C.
Urząd Miejski w C.**

WYSTĄPIENIE

W związku z udostępnieniem przez Burmistrza C. na rzecz P. SA danych osobowych Pani D.K, ze zbioru meldunkowego w zbyt szerokim zakresie zwracam się o podjęcie działań w celu zapewnienia zgodności przetwarzania przez Burmistrza danych osobowych z obowiązującymi przepisami prawa.

Impulsem do tego wystąpienia stała się skarga Pani D.K., zwanej dalej Skarżącą, na udostępnienie przez Burmistrza C. na rzecz P. SA zwanego dalej Spółką, „kompletnych danych osobowych skarżącej ze zbioru meldunkowego, wykraczających poza wniosek zgłoszony do ustalenia jej adresu zameldowania stałego, jak: nazwisko rodowe skarżącej i jej matki, stan cywilny, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, numery dowodu osobistego i PESEL, jak też udzielenia dodatkowej informacji o dacie zgonu jej matki”. Skarżąca dodała, że dokument zawierający ww. dane „użyty następnie zostały przez firmę P. SA, dochodzącej bezpodstawnego roszczenia z tytułu jakoby dostarczonego paliwa gazowego dla skarżącej, bez jej wiedzy i akceptacji, przez dołączenie do pozwu (...)”.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że dnia [...] sierpnia 2013 r. Spółka wystąpiła do Urzędu Miejskiego w C. z wnioskiem o udostępnienie danych z ewidencji ludności w zakresie informacji: „kto z osób pełnoletnich był i jest osób zameldowany pod adresem” K., ul. [...] „od [...]01. 2011 r. oraz gdzie jest obecnie zameldowany, jeżeli zmienił miejsce zameldowania”, adres zameldowania na pobyt stały, adres zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące, a także: nazwisko, poprzednie nazwisko, nazwisko rodowe, imię, drugie imię, numer PESEL, data urodzenia, imiona rodziców. Jako uzasadnienie potrzeby uzyskania danych wskazano „wystąpienie na drogę postępowania sądowego z roszczeniem o zapłatę należności z tytułu sprzedaży paliwa gazowego”. Pismem z dnia [...] sierpnia 2013 r. Urząd Miejski w C. Referat Spraw Obywatelskich udostępnił Spółce dane osobowe Skarżącej ze zbioru meldunkowego w zakresie: imiona, nazwisko, imiona rodziców, adres zameldowania stałego, data zameldowania, nr PESEL, seria i numer dokumentu tożsamości, data i miejsce urodzenia, stan cywilny, a ponadto nazwisko rodowe matki Skarżącej.

Z powyższego wynika, że zakres danych osobowych udostępniony przez Burmistrza był szerszy niż wnioskowany przez Spółkę.

Burmistrz wyjaśnił w sprawie, że dane osobowe Skarżącej, które nie były żądane przez Spółkę, „zostały udostępnione poza wnioskiem, z uwagi na nie odznaczenie stosownych (zazwyczaj zaznaczonych) pól wyboru w programie ewidencji ludności”. Dodano: „W trakcie postępowania wyjaśniającego po przeanalizowaniu zaistniałych uchybień stwierdzono, że udostępnienie danych Skarżącej w zakresie szerszym niż wnioskowano było nieświadome. Popołniony błąd stanowi źródło motywacji do uniknięcia podobnych niedopatrzeń w przyszłości, dlatego też pracownicę udostępniającą dane Skarżącej pouczono i udzielono stosownego instruktażu”.

W tej sytuacji stwierdzić należy, że udostępnienie przez Burmistrza danych osobowych Skarżącej w zakresie wykraczającym poza wniosek Spółki naruszyło zasady legalności, celowości i adekwatności przetwarzania danych osobowych określone w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2135), zwanej dalej ustawą. Przetwarzanie (którego jedną z form jest udostępnianie) danych osobowych jest zgodne z prawem wtedy, gdy administrator danych legitymuje się co najmniej jedną z określonych w art. 23 ust. 1 ustawy materialnych przesłanek dopuszczalności przetwarzania, które co do zasady są równoprawne. Art. 26 ust. 1 ustawy stanowi, że administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były: 1) przetwarzane zgodnie z prawem, 2) zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2, 3) merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane.

W niniejszej sprawie istniały podstawy do udostępnienia przez Burmistrza danych osobowych Skarżącej w zakresie wskazanym we wniosku Spółki, natomiast zdecydowanie nie została spełniona żadna z ww. przesłanek odnośnie do udostępnienia pozostałych danych Skarżącej. W szczególności, co jednoznacznie wynika ze skargi Pani D.K., Burmistrz nie dysponował jej zgodą na takie działanie, więc podstawy przedmiotowego udostępnienia nie stanowił art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy. W niniejszej sprawie nie znajdują zastosowania przesłanki określone w pkt 4 i 5 art. 23 ust. 1 ustawy.

Nie zachodzi również sytuacja określona w art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, bowiem udostępnienie to nie było niezbędne do realizacji jakiegokolwiek umowy pomiędzy Skarżącą a Spółką. Spółka wprawdzie uznała Skarżącą za następcę prawnego jej zmarłej matki, która zawarła ze Spółką umowę kompleksową dostarczania paliwa gazowego, jednak podkreślenia wymaga, że dla dochodzenia wobec Skarżącej roszczeń o zapłatę z tytułu tej umowy Spółka żądała od Burmistrza tylko danych osobowych Skarżącej wymienionych we wniosku, zatem tylko ten zakres danych Spółka uznała za niezbędny.

Postawy przedmiotowego udostępnienia nie stanowią również przepisy prawa, nie została zatem spełniona przesłanka określona w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Podkreślenia wymaga, że wszelkie działania Burmistrza powinny znajdować uzasadnienie w przepisach prawa, w tym ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. z 2015 r. poz. 388). Zgodnie z jej art. 50 ust. 2 dane z rejestrów mieszkańców oraz rejestrów zamieszkania cudzoziemców udostępniają organy gmin prowadzące te rejestry. W myśl art. 6 ust. 2 tej ustawy

rejestr mieszkańców jest prowadzony zgodnie z właściwością miejscową przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

W świetle powołanych przepisów i okoliczności sprawy stwierdzić należy, że Spółka żądała od Burmistrza danych osobowych Skarżącej w zakresie ściśle określonym we wniosku. Natomiast Burmistrz udostępnił Spółce dane osobowe Skarżącej wykraczające poza wskazany zakres, pomimo braku ku temu podstawy prawnej.

Jednocześnie art. 26 ust. 1 pkt 2 ustanawia obowiązek związania celem, który nie jest wynikiem arbitralnej decyzji administratora danych oderwanej od okoliczności przetwarzania. Ustalając cel, należy odwołać się do okoliczności sprawy i powodu, dla którego te dane zostały zebrane. Powyższe oznacza, że udostępnienie danych osobowych przez administratora danych powinna poprzedzać staranna analiza, czy ta operacja jest dopuszczalna. Administrator danych ma obowiązek każdorazowo badać zasadność udostępnienia danych, w tym czy ich udostępnienie jest adekwatne do realizacji deklarowanego celu. Dotyczy to udostępniania wszelkich danych, tj. zarówno tych, których udostępnienie jest przedmiotem autonomicznej decyzji administratora, jak i tych, które są przedmiotem wniosku o udostępnienie danych.

Z ustanowionej w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy zasady adekwatności wynika, że zbierane dane powinny być adekwatne do celów, w jakich są przetwarzane. Rodzajem i treścią dane nie powinny wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich zbierania. Ten wymóg sprzeciwia się zbieraniu zarówno wszelkich danych dla tego celu nieistotnych, niemających znaczenia, jak i danych o większym - niż uzasadniony z tego względu - stopniu szczegółowości. Jak orzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 1 grudnia 2005 r. (sygn. akt II SA/Wa 917/05): „zbierane informacje nie mogą wykraczać poza niezbędny zakres do realizacji zamierzonego zgodnego z prawem celu. Podkreślić należy, że zasada adekwatności ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swoimi danymi a interesem administratora danych. Administrator danych nie może w żaden sposób stawiać swego interesu ponad dobro osoby, której dane przetwarza. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator zażąda danych tylko w takim zakresie, w jakim to jest niezbędne do wypełniania celu w jakim dane są przez niego przetwarzane”.

W świetle powyższego uznać należy, że zakres danych osobowych Skarżącej udostępnionych Spółce przez Burmistrza był zbyt szeroki stosunku do wnioskowanych przez Spółkę i nieadekwatny do celu, w jakim Spółka żądała tych danych.

Wprawdzie z wyjaśnień udzielonych w sprawie przez Burmistrza wynika, że organ ten zdaje sobie sprawę z uchybień popełnionych w związku z przedmiotowym udostępnieniem i zastosował środki dyscyplinujące odpowiedzialnego pracownika, jednak działań tych w żadnej mierze nie można uznać za wystarczające dla zapewnienia w przyszłości należytej ochrony przetwarzanych przez Burmistrza danych osobowych i prawidłowego udostępniania danych zawartych w rejestrze mieszkańców. Bezsprzecznie stwierdzić należy, że środki organizacyjne administratora danych zawiodły, a wiedza na temat ochrony danych osobowych jest niewystarczająca.

Na koniec podkreślić należy, że brak respektowania zasad ochrony danych osobowych może prowadzić do postawienia zarzutu wyczerpania znamion przestępstwa określonego w art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Według tego przepisu, kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pana Burmistrza o stosowanie w działalności Urzędu Miejskiego w C. zasad wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych w celu zapobieżenia w przyszłości sytuacjom podobnym do zaistniałej w niniejszej sprawie, a tym samym o zapewnienie zgodności przetwarzania danych osobowych z obowiązującymi przepisami prawa. Ponadto zwracam się o podjęcie odpowiednich kroków w celu przeszkolenia i zobowiązania pracowników urzędu do przestrzegania zasad legalności, celowości i adekwatności przetwarzania danych osobowych. Jednocześnie apeluję o dołożenie w przyszłości wyższego poziomu staranności przy realizacji wniosków o udostępnienie danych osobowych.

Zgodnie z art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wnioszek, o których mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku na piśmie **w terminie 30 dni** od daty jego otrzymania.